

2007

PUBLIC ADMINISTRATION - I (Optional)

101107

लोक-प्रशासन-I (ऐच्छिक)

Standard : Degree

Total Marks : 200

स्तर : पदवी

एकूण गुण : 200

Nature : Conventional

Duration : 3 Hours

स्वरूप : पारंपारिक

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in **English** or in **Marathi**.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is **Compulsory**. Of the remaining questions, attempt **any four** selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल. अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.
- (viii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer *any four* of the following (10 Marks each) :

खालीलपैकी **कोणत्याही चारची** उत्तरे लिहा (प्रत्येकी 10 गुण):

- (a) Explain the concept of "New Public Administration".
'नवीन लोकप्रशासन' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- (b) "The Administrative corruption may be prevented on a large scale through the Right to Information". Evaluate.
"माहितीच्या अधिकाराद्वारे प्रशासनातील भ्रष्टाचाराला बऱ्याच मोठ्या प्रमाणात आळा घालता येईल" - मूल्यमापन करा.
- (c) State the new policy and programmes of the Government for Development Administration.
विकास प्रशासनातील शासनाचे नवीन धोरण आणि कार्यक्रमाबद्दल माहिती द्या.
- (d) Discuss the meaning and importance of Financial Administration.
वित्त प्रशासनाचा अर्थ व महत्त्व यांची चर्चा करा.
- (e) What is Personnel Administration ? Explain the objectives of Personnel Administration.
सेवक प्रशासन म्हणजे काय ? सेवक प्रशासनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

www.mpscmaterial.com

SECTION - A

विभाग - A

2. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Define Public Administration. Explain significance of the evolution of Public Administration. 10
लोकप्रशासनाची व्याख्या द्या. लोकप्रशासन उत्क्रांतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (b) Describe in brief the contribution of Taylor and Fayol to the Scientific Management. 15
शास्त्रीय व्यवस्थापनाला टेलर आणि फेयॉल यांच्या योगदानचे थोडक्यात वर्णन करा.
- (c) State the meaning and importance of Public Organization. 15
सार्वजनिक संघटना याचा अर्थ व महत्त्व सांगा.

3. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Distinguish between Public Administration and Private Administration. 10
लोकप्रशासन आणि खाजगी प्रशासन यातील फरक स्पष्ट करा.
- (b) Critically examine the Behavioral Theory for the study of Public Administration. 15
लोकप्रशासनाच्या अभ्यासासाठी वर्तणूकवादी सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- (c) Explain the forms and role of Political Executive. 15
राजकीय कार्यकारी प्रमुखांचे प्रकार आणि भूमिका स्पष्ट करा.

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Examine Herbert Simon's thought on Decision Making. 15
हर्बर्ट सायमन यांच्या निर्णय प्रक्रिया विचाराचे परीक्षण करा.
- (b) Write an essay on 'Accountability' in Public Administration. 10
लोकप्रशासनातील 'उत्तरदायित्व' यावर एक निबंध लिहा.
- (c) What is Administrative Law ? State the growing importance of Administrative Law. 15
प्रशासकीय कायदा म्हणजे काय ? प्रशासकीय कायद्याचे वाढते महत्त्व सांगा.

5. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) "Administrative success depends on a good leadership" - Illustrate. 15
"चांगल्या नेतृत्वावरच प्रशासनाचे यश अवलंबून असते" - सोदाहरण स्पष्ट करा.
- (b) Write a note on executive control over Public Administration. 10
लोकप्रशासनावरील कार्यकारी मंडळाचे नियंत्रण यावर एक टीप लिहा.
- (c) "Administrative Tribunals are very essential for present administration" - Explain. 15
"सध्याच्या प्रशासनासाठी प्रशासकीय न्यायाधिकरणाची नितांत आवश्यकता आहे" - स्पष्ट करा.

www.mpscmaterial.com

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What is meant by Office Administration; which modern techniques are applied for its advanced functioning ? 15
कार्यालयीन प्रशासन म्हणजे काय; त्याच्या अद्ययावत कार्यासाठी कोणत्या आधुनिक तंत्राचा अवलंब केला जात आहे?
- (b) Define the concept of 'Comparative Public Administration'. What is its importance in the study of Public Administration ? 15
"तुलनात्मक प्रशासन" या संकल्पनेची व्याख्या करा. लोक प्रशासनाच्या अभ्यासातील त्याचे महत्त्व काय आहे?
- (c) Explain the meaning of Development Administration. What are their major features ? 10
विकास प्रशासनाचा अर्थ स्पष्ट करून त्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये कोणती ते लिहा.

7. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What is meaning of Administrative Reforms ? Explain its nature and importance. 15
प्रशासकीय सुधारणा म्हणजे काय? त्याचे स्वरूप आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- (b) Examine the Bureaucratic Model of Comparative Public Administration. 15
तुलनात्मक प्रशासनाच्या नोकरवर्गीय पद्धतीचे परीक्षण करा.
- (c) State the significance of Development Administration. 10
विकास प्रशासनाचे महत्त्व सांगा.

P.T.O.

SECTION - D

विभाग - D

8. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) What is meant by Public Policy ? Explain the problems in its implementation. 15

सार्वजनिक धोरण म्हणजे काय ? त्याच्या अंमलबजावणी मार्गातील समस्या स्पष्ट करा.

(b) Explain the importance of 'Neutrality' of civil services. Evaluate its relevance in present context. 15

सनदी सेवे मध्ये 'तटस्थते'चे महत्त्व स्पष्ट करून वर्तमान स्थितीतील त्याचे मूल्यमापन करा.

(c) What are the salient features of a 'Balanced-Budget' ? 10

संतुलित अर्थसंकल्पाची प्रमुख वैशिष्ट्ये कोणती ?

9. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) "Public policies are determined only by the impact of public opinion" - Evaluate. 15

"लोकमताच्या प्रभावानेच सार्वजनिक धोरण ठरविले जाते" - मूल्यमापन करा.

(b) Explain the meaning of Recruitment; comment on direct and indirect forms of Recruitment. 15

'भरती' चा अर्थ स्पष्ट करून प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष भरती पद्धतीवर भाष्य करा.

(c) State the role and functions of Finance Commission. 10

वित्त आयोगाची भूमिका आणि कार्य सांगा.

- o O o -